

T.C.
KAYSERİ VALİLİĞİ

**BAĞIMLILIK DANIŞMA MERKEZLERİ KURULMASI PROJESİ
TANITIM VE UYGULAMA KILAVUZU**

REFERANS NO: TR72/16/KSA/0075

© Kayseri Valiliğinin 29/12/2016 tarih ve E.22812 sayılı emirleri doğrultusunda Proje Koordinatörü Kayseri/Kocasinan Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan bu kılavuzun her hakkı mahfuzdur. Kayseri Valiliğinin izni olmadan dokümanların hiçbir kısmı kopya, kayıt, basım veya herhangi bir şekilde diğer yöntemlerle basılı veya elektronik ortamda çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

1. Projenin Adı

Bağımlılık Danışma Merkezleri Kurulması Projesi.

Proje; Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın doğrudan destek faaliyeti kapsamında TR72/16/KSA/0075 referans numarası ile kabul edilerek uygulamaya konulmuştur.

2. Projenin Uygulanacağı Yerler (İlçeler)

Kocasinan, Melikgazi, Talas, Hacılar, Bünyan, Develi, Tomarza, Pınarbaşı, Özvatan

3. Proje Sahibi

Kayseri Valiliği

4. Proje Ortakları

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Kayseri Halk Sağlığı Müdürlüğü, Melikgazi Kaymakamlığı, Kocasinan Belediye Başkanlığı, Pınarbaşı Belediye Başkanlığı, Develi Belediye Başkanlığı, Hacılar Belediye Başkanlığı, Tomarza Belediye Başkanlığı, Bünyan Belediye Başkanlığı, Talas Belediye Başkanlığı, Özvatan Belediye Başkanlığı, Kocasinan Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Himaye Madde Bağımlıları ve Aileyi Koruma Derneği.

5. Koordinatör Kurum

Kayseri Valiliği İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü

Kocasinan Rehberlik ve Araştırma Merkezi

6. Merkezlerin Çalışma Sistemi

Proje kapsamında yer alan ilçe merkezlerinde kurulacak olan her merkezde 5 rehberlik öğretmeni görevlendirilecek olup, bu 5 rehberlik öğretmeni haftanın işgünlerinde dönüşümlü olacak şekilde haftada bir gün merkezde görevli bulunacaktır. Çalışma saatleri hafta içi 09.00-12.00, 13.00-16.00 şeklinde olan merkezlerde ihtiyaç duyulması halinde doktor ve sosyal hizmet uzmanı da görev alacaktır. Sömestr ve yaz tatillerinde ek ders karşılığında görevlendirmeler yapılacak olup, isteğe bağlı sürdürülecektir.

7. Proje Süresi

18 Ay

8. Projenin Genel Amaçları

Ülkemizin madde kullanımında ileri boyutta bir sorunu olmasa da sevkiyat hattında olduğu için, riski büyük çaplı yaşamaktadır. Bu risk kişisel değil, toplumu doğrudan ilgilendirmektedir. Bağımlılık yapıcı maddelerin her zaman var olacağı hatta yenilerinin de türeyeceği kabulüyle, kurumsallaşarak planlı bir müdahale ve mücadele modeli geliştirilmesi gerekliliği söz konusu olmuştur.

Bu proje ile; mücadele yöntemlerinden talebin azaltılması ve madde kullananların/bağımlıların rehabilitasyonu genel olarak amaçlanmıştır. Bu amaçlara ulaşmak üzere ilimizde 9 bölgede 11 bağımlılık danışma merkezi açılması planlanmaktadır. İlgili merkezlerde psikolojik danışma ve rehberlik mezunu olan uzman personel gerekli eğitimleri alarak, talep eden her bireye hizmet sunacaktır.

Görevli uzman personel ihtiyaç halinde ilgili kurumlarla doğrudan iletişime geçerek temas noktası kuracaktır. İhtiyaç duyulduğunda doktor, sosyal çalışmacı, kolluk kuvveti vb. proje ortakları tarafından görevlendirilecektir. Bu yolla kurumlar arası işbirliği ve eşgüdüm sağlanacaktır.

Ayrıca proje kapsamındaki işleyiş ile Türkiye genelinde örnek bir uygulama modelinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

8.1. Projenin Özel Amacı

Günümüzde yapılan birçok araştırma, madde bağımlılığı ile suç / şiddet davranışı arasındaki ilişkiyi incelemiştir; uyuşturucu madde kullanımı ile suç işleme arasında pozitif bir korelasyon ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Madde kullanımı bireyleri kural tanımama, kendine ve çevreye zarar verme gibi davranışlara itmekte ve suça neden olmaktadır. Bazen de suç işleme esnasında bilincin kontrol mekanizmasını zayıflatmak için madde kullanılmaktadır.

Madde kullanımıyla, saldırganlık ve şiddet eylemlerinin birbirini tırmandırdığı tespit edilmiştir. Amfetaminler, kokain ve hallüsinojenler, kimyasal etkileriyle saldırgan davranışların, şiddet eylemlerinin ortaya çıkmasında doğrudan rol oynar.

Madde kullanım bozuklukları, kötüye kullanım ve bağımlılığı sonucunda; mesleki ve toplumsal faaliyetler aksar, maddenin kullanımındaki kontrol mekanizmaları ortadan kalkar, kişi tüm gününü bu maddeleri sağlama, kullanma ve etkilerinden kurtulma doğrultusunda harcar. Kullanılan doza tolerans gelişir, zaman, mekân ve miktar kontrolü kaybolur, madde kesildiğinde ya da azaltıldığında yoksunluk tablosu yaşanabilir. Kullanım bir defaya mahsus da olsa başka mental bozukluklara yol açabilir.

Biyopsikososyal temelleri olan ve bazen yaşam boyu sürececek bir hastalık olan madde bağımlılığı gerçekliği üzerine oturtulmuş bir tedavi programı seçilmelidir. Bu program, hastanın yoksunluk ve sonrasında devam eden maddesiz yaşamına yönelik ilaç tedavilerini ve psikososyal bir iyileştirme programını kapsamalıdır. Madde bağımlılarının psikososyal tedavisinde temel amaç bağımlı kişiyi yeniden topluma kazandırmadır.

Ancak günümüzde hala, toplumun her kesiminde madde bağımlısı olan bireylere yönelik olumsuz ve reddedici tutumların var olduğu bilinmektedir. Bu tutumlar toplum içinde yaygındır. Damgalama nedeniyle psikiyatrik yardım alamama hastalıkların kronikleşmesine ve olumsuz prognoza (hastalığın seyrini, ne kadar süreceğini tahmin etme) neden olmaktadır.

Okullarda madde bağımlılığını önleme adına büyük bir insan gücü ve mesai harcanarak yapılan çalışmalardan da beklenen fayda sağlanamamaktadır.

Bu faydayı sağlamak ve yukarıda bahsedilen tüm olumsuz süreçlerin ortadan kaldırılarak toplumsal iyileşmeyi sağlamak adına proje kapsamında çalışmalar yürütülecektir. Proje ile psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenleri ilgili konuda yetkinlik kazanacak ve kendi okullarında da etkin müdahale yöntemlerini kullanabileceklerdir.

9. Hedef Gruplar ve Nihai Yararlanıcılar

Kayseri ili ilçelerinde ikamet eden risk grubu projemizin esas hedef grubudur ve doğrudan olumlu etkilenmesi beklenmektedir.

Kayseri ili genelinde öğrenimini sürdüren öğrenci, eğitimci; madde bağımlılığı danışmanlığı hizmeti almak isteyen tüm yetişkinler ve aileler ise nihai yararlanıcılardır.

Çocuk ve ergen madde kullanımı tedavi ve eğitim merkezinin yaptığı araştırmalar, tedavi göre çocuk ve ergenlerin büyük çoğunluğunun aileleri yanında yaşayan kişiler olduğunu

göstermektedir. Madde kullanımına karşı etkili bir mücadele bu konuda bilgi ve bilinç sahibi olmakla başlar. Bu bilinci oluşturmada aile önemli bir role sahiptir. Gençleri anlaşılmayacakları veya eleştirilecekleri korkusu ile ailelerinden uzaklaşmaları farklı kişi ve gruplara yaklaşımlarına ve kendi güvenlerini tehlikeye atmalarına neden olur. Anne ve/veya babanın çocuklarının yaşantılarına ilgisiz olmaları, ailenin çocuğun yeteneklerini ortaya koyabileceği ortamlara yönlendirmemeleri tetikleyici faktörler olarak göze çarpmaktadır. Madde bağımlılığını önlemede en etkili yöntem, gerektiğinde hayır diyebilecek yaşam becerileri ile donatılmış gençler yetiştirmektir. Bu oluşum için öncelikle genci her yönüyle tanımaya çalışan, karşılıklı saygı ve kabul anlayışlarına dayalı aile ilişkileri geliştirmektir. Bu sebeplerden ötürü madde bağımlılarının aileleri de hedef grup olarak alınmıştır.

Madde bağımlılığı için risk faktörleri kendini en çok okul ortamında belli etmektedir. Madde kullanan/bağımlısı olan öğrencinin okul devamsızlık problemi ortaya çıkar, akademik başarı ve akran ilişkilerinde başarısızlık görülür. Bu problemler bireysel ve toplumsal yansımaları değerlendirildiğinde giderilmesi, engellenmesi gerekenler olarak görülmektedir. Bu yüzden madde kullanan veya bağımlılık riski taşıyan öğrenciler hedef grup içine alınmıştır.

10. Beklenen Sonuçlar

Madde kullanım sıklığının tespiti hızlı, etkin ve kararlı bir müdahale hizmetine başlanması için ilk adım olacaktır. Ayrıca madde bağımlılığı danışma merkezlerinin kurulma alanları için de yoğunluk tespiti ile yol gösterici olacaktır. Tanımlama ve sınıflandırma ile çocukların gelişim yönleri tahmin edilebilir ve daha sağlıklı sonuçlara yönlendirilebilir.

Madde bağımlılığı tedavisi, bağımlının kullandığı maddeye, kullanım süresine, kişisel özelliklere, oluşabilen komplike durumlara göre değişiklik gösterir. Tedavi ortamının seçiminde bu konuda özelleşmiş belirli bir tedavi programı olan tedavi birimleri tercih edilmelidir. Toplum genelinde yaşanan madde bağımlılarının damgalanması sorunu, klinik ortamları hastalara mesafeli kılmaktadır. Ayrıca bu klinik tedavi merkezleri sayıca yeterli değildir. Proje ile kurulacak olan danışma merkezleri klinik olmayan, profesyonel müdahalelerin yapıldığı ve ulaşılabilirliği yüksek ortamlar olacaktır.

Madde bağımlılarının toplumla bütünleşmesi, ilgili konuda karşılaşılan büyük problemlerdendir. Halkın, madde kullanıcısı/bağımlısı ile kişisel bağlantı gerektiren durumlarda daha mesafeli olmak gerekliliği duyduğu, sosyal yakınlık içeren ortamlarda madde bağımlısı olarak tanımlanmış kimselerle etkileşimi kesme eğiliminin olduğu bilinmektedir. Yürütülecek sosyal ve sportif faaliyetler bu sorunun çözümüne katkı sunacaktır. Bu tedavide, kişinin maddeden arınması, bağımlılığa neden olan bedensel, ruhsal, toplumsal etkilerden kurtulması ve sonrasında bağımlılık nedeniyle yitirdiği toplumsal rolünü yeniden kazanması sağlanacaktır. Bağımlının/kullanıcının mesleki ve toplumsal faaliyetlerin yerine getirmesi toplumsal kalkınmaya katkı sağlayacaktır. Bu maddelerin insan beyni üzerinde kontrol mekanizmalarını zayıflatması veya yoğun enerji halini ortaya çıkartması neticesinde görülen saldırgan ve kontrolsüz davranışların azalması da toplumsal fayda sağlayacaktır.

Madde kullanan/bağımlısı olan öğrencilerin okula devam, akademik başarısızlık, akran ilişkilerinde başarısızlık problemlerinin azalması; sosyal yönünü ortaya koyan, benlik saygısının yüksek, stresle baş etme becerisi olan, kendini iyi hissetmek için maddeye yönelmeyen bir öğrenci profili oluşması beklenmektedir. Bunun sürekliliğini daha güvenli çevre ve okul ortamı pekiştirecektir.

Rol model olabilecek bir sistemi içeren proje sonunda, uygulanabilirlik açısından değerlendirmelerin yapılması ve yaygınlaştırılması beklenmektedir.

11. Faaliyet Planı

11.1. Konferans/Genel Bilgilendirme Toplantısı

Madde bağımlılığı ile mücadele konusunda toplumun her kesiminden bireyin katılabileceği ve bu alanda yetkin olan kişi veya kişilerce verilecek eğitim; bağımlı danışma merkezleri hakkında bilgilendirme ve halkın yönlendirilmesi açısından fırsat sağlayacaktır.

11.2. Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Merkezlerin tanıtım faaliyetleri il genelinde basın, afiş, billboard, tanıtım filmi, el ilanları yoluyla yapılacaktır.

11.3. Anket Uygulaması

Okullarda madde kullanım sıklığının belirlenmesi için anket çalışması yapılacaktır. Bu çalışma referans bir kaynak oluşturacaktır. Bölgesel risk faktörlerine göre tespit edilecek ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında öğrenimlerini sürdüren öğrencilerden; madde kullanımı, madde kullanımıyla ilgili tutum ve davranışları, bilgi düzeyleri hakkında veri alınması planlanmaktadır.

11.4. Danışma Merkezlerinin Kurulması

Kurulacak Bağımlılık Danışma Merkezleri; Belediyelerimizin veya Kaymakamlıklarımızın mevcut hizmet binalarında yer alacaktır.

11.5. Eğitim Verme

Projede; hâlihazırda kamu kurumunda çalışan psikolojik danışmanlar (rehberlik öğretmenleri) ile ihtiyaç halinde psikolog, sosyolog, psikiyatr, sosyal çalışmacı, emniyet görevlisi ve ilgili diğer alanlardan personel görevlendirilecektir. Bu personeller arasında merkezlerin sorumluluğu verilecek olan psikolojik danışmanlara (rehberlik öğretmenlerine) ilgili konuda yeterlilik kazandıracak, aile terapisi ve madde bağımlıları ile görüşme teknikleri/motivasyonel görüşme teknikleri eğitimleri verilecektir. Ayrıca, yerel kaynak kişilerden yararlanılarak bağımlı ve ilgili kişileri tanıma ve tanılama, yasal süreçler ve sorumluluklar, diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve eşgüdüm konusunda da eğitimler verilecektir. Bu faaliyet ile Bağımlı Danışma Merkezleri'nde görev alacak rehberlik uzmanının 175 saat eğitim alarak, yeterlilik kazanması amaçlanmaktadır.

11.6. Merkeze Başvurular ve Başvuran Öğrencilerin Gözlemi

Açılacak olan her Bağımlılık Danışma Merkezi için sorumluluk bölgeleri oluşturulacaktır. Sorumluluk bölgelerindeki eğitim öğretim kurumlarından ve diğer kamu kurumlarından resmi yazı ile öğrenci/personel gönderilecektir. Resmi yazıda öğrenci bilgi ve değerlendirme formu eksiksiz doldurulmak zorundadır. Sorumluluk bölgesinde adrese dayalı bulunan ve zorunlu eğitim yaşı dışına çıkmış bireyler, bireysel başvuru ile merkezlerin sunduğu imkânlardan faydalanabilecektir. Merkeze başvuran her birey için ayrı dosya açılacaktır.

Öğrencilerin akademik başarı, akran ilişkileri ve okul devamsızlığı başta olmak üzere, aldığı yardımdan sonra durumunun izlenmesi ve yeni müdahale yöntemleri geliştirilebilmesi için, görevli uzmanlar tarafından gözlem ve takip sağlanacaktır.

11.7. Sosyal ve Kültürel Faaliyetler

Madde bağımlıları veya kullanıcıları için sosyal ve sportif faaliyetlerin düzenlenmesi madde bağımlılarının toplumsal entegrasyonu için vazgeçilmez bir parçadır. Kamu ve yerel kaynaklar kullanılarak yapılacak bu faaliyetlere uzmanlar da katılım sağlayacaktır.

11.8. Projenin Genel Değerlendirmesi ve Nihai Raporun Hazırlanması

Projemizin faaliyetlerini tamamladıktan sonra proje ekibimiz tarafından projemizin iş planında belirtilen faaliyetlerin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği, bütçenin etkin ve verimli kullanılıp kullanılmadığı, projenin hedef ve amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığı konusunda gerekli değerlendirmelerin yapılacağı bir toplantı gerçekleştirilecektir. Ayrıca bu toplantıda projemizin tamamlanmasından sonra faaliyetlerimizin ve projemizin sonuçlarının sürdürülebilirliğinin ne şekilde sağlanacağı, gerekli finansman kaynaklarının ne şekilde temin edileceği ve projenin devamında kendi kaynağını ne şekilde yaratabileceği konusunda gerekli değerlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.

12. Projede Görev Alacak Personel ve Başvuru Şartları

Projede görev almak isteyen Psikolojik Danışmanlar (Rehberlik Öğretmenleri) için başvuru formu ve teknik şartnamesi 6 Ocak 2017 tarihinden itibaren <http://kocasinanram.meb.k12.tr> adresi duyurular bölümünde yayımlanacaktır.

Başvuruda bulunacak Psikolojik Danışmanlar (Rehberlik Öğretmenleri) başvurularını; teknik şartnamede ve başvuru formunda ilgili kısımları mavi mürekkepli/tükenmez kalem ile eksiksiz olarak doldurduktan sonra okul/kurum müdürüne onaylatacak ve bu şartname ile başvuru formunu 6 Ocak 2017 ile 13 Ocak 2017 tarihleri arasında elektronik ortamda kocasinanram@gmail.com adresine göndereceklerdir. Elektronik ortamda gönderilen belgelerin aslı ayrıca elden veya resmi yazı ekinde Kocasinan Rehberlik ve Araştırma Merkezi'ne gönderilecektir.

Bu Proje T.C. ORAN Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilmektedir.

Fatih Mah. Fevzi Fevziođlu Cad. Açık Sk. No:22 PK.38010
Kocasinan / Kayseri
Telefon: +90 (352) 231 68 07
Belgegeçer: +90 (352) 231 76 96
İnternet Adresi: www.kocasinanram.meb.k12.tr
e-posta: 169918@meb.k12.tr

aydınlık geleceğimiz için...

dođru hedefler için...

güler yüzünüz için...

